

IAS 32

Omhandler

Præsentation af finansielle instrumenter

Tilhørende IFRIC/SIC

IFRIC 2, *Andele i andelsvirksomheder og lignende instrumenter*

IFRIC 19, *Opfyldelse af finansielle forpligtelser med egenkapitalinstrumenter*

IAS 32

– Finansielle instrumenter: Præsentation

IAS 32 definerer finansielle instrumenter og fastlægger principper for præsentation af finansielle instrumenter

som henholdsvis egenkapital eller gæld samt for modregning af finansielle aktiver og forpligtelser.

Definition af finansielle instrumenter

Et finansielt instrument defineres i IAS 32 som enhver aftale, der udgør et finansielt aktiv i en virksomhed og en modsvarende finansiell forpligtelse eller et egenkapitalinstrument i en anden virksomhed.

IAS 32's brede definition af finansielle instrumenter omfatter både primære finansielle instrumenter, såsom tilgodehavender fra salg, likvider, leverandørgæld og aktier, og afledte finansielle instrumenter, såsom optioner, futures, terminsforretninger samt rente- og valuta-swaps. Afledte finansielle instrumenter, der er baseret på virksomhedens egne egenkapitalinstrumenter (egne aktier), er også omfattet af IAS 32. Der kan også forekomme ikke-indregnede finansielle instrumenter, der er omfattet af IAS 32, men ikke IFRS 9, *Finansielle instrumenter* (fx visse lånetilsagn). Fremtidige købs- og salgsaftaler om ikke-finansielle aktiver (fx forwardkontrakter på råvarer) er omfattet af både IAS 32 og IFRS 9, hvis aftalen kan nettoafregnes kontant eller med andre finansielle instrumenter. Undtaget er dog de tilfælde, hvor aftalerne indgås og opretholdes med det formål at modtage eller levere et ikke-finansielt aktiv eller en ikke-finansiell forpligtelse i henhold til virksomhedens forventede behov for køb, salg eller forbrug. Dette omfatter eksempelvis aftaler om fremtidigt varekøb eller varesalg. IAS 32 indeholder yderligere vejledning og eksempler, der præciserer, hvornår en aftale kan nettoafregnes kontant. Dette er et komplekst område, og i praksis betyder det, at visse fremtidige købs- og salgsaftaler skal behandles som afledte finansielle instrumenter og indregnes i balancen, allerede når kontrakten indgås, og at disse aftaler skal måles til dagsværdi.

taler om ikke-finansielle aktiver (fx forwardkontrakter på råvarer) er omfattet af både IAS 32 og IFRS 9, hvis aftalen kan nettoafregnes kontant eller med andre finansielle instrumenter. Undtaget er dog de tilfælde, hvor aftalerne indgås og opretholdes med det formål at modtage eller levere et ikke-finansielt aktiv eller en ikke-finansiell forpligtelse i henhold til virksomhedens forventede behov for køb, salg eller forbrug. Dette omfatter eksempelvis aftaler om fremtidigt varekøb eller varesalg. IAS 32 indeholder yderligere vejledning og eksempler, der præciserer, hvornår en aftale kan nettoafregnes kontant. Dette er et komplekst område, og i praksis betyder det, at visse fremtidige købs- og salgsaftaler skal behandles som afledte finansielle instrumenter og indregnes i balancen, allerede når kontrakten indgås, og at disse aftaler skal måles til dagsværdi.

Forskelle mellem IFRS og dansk regnskabsregulering

IAS 32 indeholder detaljerede bestemmelser om opdeling af finansielle instrumenter mellem forpligtelser og egenkapital, udsteders klassifikation af sammensatte instrumenter (herunder afledte finansielle

instrumenter på virksomhedens egne aktier), fremtidige købs- og salgsaftaler, der kan nettoafregnes kontant, samt om præsentation af renter, udbytter, gevinster og tab. ÅRL indeholder ikke lignende udtrykkelige bestemmelser, men bestemmelserne i IAS 32 antages i praksis at finde anvendelse under ÅRL også.

Klassifikation som forpligtelser eller egenkapital

Udstederen af et finansielt instrument skal klassificere instrumentet efter dets bestanddele som forpligtelse eller egenkapital i overensstemmelse med kontraktens indhold og definitionerne i IAS 32. Det afgørende i sondringen er, om instrumentet indeholder en kontraktmæssig pligt for udstederen til at levere kontanter/ andre finansielle aktiver, eller om det på anden vis opfylder definitionen på en finansiell forpligtelse. Er dette ikke tilfældet, er der tale om egenkapital.

Der skal ved denne klassifikation tages udgangspunkt i indholdet af kontrakten for det enkelte finansielle instrument (substansen) frem for dets formelle juridiske form. De forhold, som ligger ud over de kontraktmæssigt fastsatte, fx virksomhedens hensigt, skal ikke indgå i klassifikationen.

Hvis instrumentet kan eller skal afregnes i virksomhedens egne egenkapitalinstrumenter, fx i virksomhedens aktier, skal følgende krav også overholdes, for at instrumentet kan klassificeres som egenkapital:

- (a) Instrumentet er et **ikke-afledt finansielt instrument**, og der er ingen kontraktlige forpligtelser for udstederen til at levere **et variabelt antal egenkapitalinstrumenter** (ellers er det en finansiell forpligtelse), eller

- (b) Instrumentet er et **afledt finansielt instrument** og kan kun indfries ved, at udstederen modtager **et fast beløb** mod at levere **et fast antal egenkapitalinstrumenter** (ellers er det en finansiell forpligtelse).

Ovenstående betyder, at hvis ihændeageren kan kræve kontant betaling mod at indfri instrumentet, er der som udgangspunkt tale om en finansiell forpligtelse, selvom instrumentet er baseret på virksomhedens aktier.

Egenkapitalinstrumenter, hvor ihændeageren har en ret, men ikke en pligt, til at levere instrumentet tilbage til virksomheden mod kontanter (*puttable instruments*), klassificeres som en finansiell forpligtelse. Dette gælder dog ikke visse indløselige instrumenter og finansielle instrumenter, som ved virksomhedens likvidation alene giver ihændeageren ret til en forholdsmæssig andel af virksomhedens egenkapital. Hvis instrumentet opfylder en række specifikke krav, herunder bl.a. at det tilhører den mest efterstillede kapitalklasse i tilfælde af fx konkurs eller likvidation, klassificeres det som egenkapital.

Ifølge IFRIC 2, *Andele i andelsvirksomheder og lignende instrumenter*, skal alle vilkår og betingelser tages i betragtning, når sådanne ejerandele skal klassificeres som enten forpligtelse eller egenkapital. Klassifikation som egenkapital kræver, at virksomheden har en ubetinget ret til at nægte indløsning af andelene, medmindre instrumentet tilhører den mest efterstillede kapitalklasse og en række specifikke krav er opfyldt, jf. ovenfor.

Forskelle mellem IFRS og dansk regnskabsregulering

Efter IAS 32 skal finansielle instrumenter klassificeres efter instrumentets reelle indhold frem for den juridiske udformning af instrumentet.

ÅRL's regler tjener fortsat visse selskabsretlige formål og er derfor som udgangspunkt baseret på sel-

skabslovgivningen, der kræver, at egenkapitalinstrumenter opgøres og præsenteres som egenkapital i regnskabet efter deres formelle juridiske form, uanset at en del af instrumentet skaber en forpligtelse til at afstå kontanter eller andre finansielle aktiver.

Afledte finansielle instrumenter med alternative afregningsmuligheder

Hvis enten udstederen eller ihændeholderen kan kræve nettoafregning kontant eller i aktier, er der tale om et finansielt aktiv eller en finansiell forpligtelse. Det vil med andre ord sige, at kun hvis ingen af afregningsmulighederne medfører, at instrumentet er en finansiell forpligtelse, skal instrumentet klassificeres som egenkapital, jf. betingelserne under (a) og (b) ovenfor.

Tegningsrettigheder

Tegningsrettigheder, hvor tegningskursen er fastsat i en anden valuta end selskabets funktionelle valuta, opfylder betingelsen om, at udstederen modtager et fast beløb, og dermed kriterierne for klassifikation som egenkapital, hvis tegningsretterne udstedes forholdsmæssigt til alle nuværende aktionærer.

Betingede afregningsbestemmelser

Der er tale om betingede afregningsbestemmelser, hvis den måde, afregning af rettigheder og forpligtelser vedrørende et finansielt instrument sker på, afhænger af, om der indtræffer usikre fremtidige begivenheder eller omstændigheder, som ikke kontrolleres af hverken udsteder eller ihændeholder, fx et aktieindeks. I sådanne tilfælde skal det finansielle instrument generelt klassificeres som en forpligtelse, medmindre betingelsen, der kan udløse kontantafregning, ikke er reel (*not genuine*), eller udstederen alene kan blive afkrævet kontantafregning i tilfælde af udsteders konkurs.

Sammensatte finansielle instrumenter

Egenkapitalelementet og forpligtelselementet i et sammensat finansielt instrument skal klassificeres hver for sig. Fx indeholder konvertible obligationer to elementer:

1. En finansiell forpligtelse i form af udstederens kontraktlige pligt til at betale kontanter til ihændeholderen af instrumentet
2. Et egenkapitalinstrument, som giver ihændeholderen af instrumentet en ret (en option) til at konvertere forpligtelsen til et fast antal af udsteders egenkapitalinstrumenter.

IAS 32 foreskriver én bestemt metode til at fordele sammensatte finansielle instrumenters værdi på forpligtelses- og egenkapitalelementer. Først måles forpligtelselementet, og resten af det sammensatte finansielle instruments samlede værdi udgør egenkapitalelementet. IFRS 9 kræver, at forpligtelselementet efter første indregning måles til enten dagsværdi eller amortiseret kostpris, mens egenkapitalelementet ikke reguleres efter første indregning. Værdien af eventuelle indbyggede, afledte finansielle instrumenter (*embedded derivatives*), der er indeholdt i det sammensatte finansielle instrument (ud over egenkapitalelementet), indregnes i forpligtelselementet.

IAS 32 giver yderligere vejledning i sondringen mellem forpligtelser og egenkapital. Det er et komplekst område, og det kræver en nærmere og grundig analyse af de konkrete forhold, for at et instrument kan klassificeres korrekt.

Egne aktier

IAS 32 kræver, at egne aktier altid indregnes som et fradrag i egenkapitalen. Der må ikke indregnes gevinster eller tab fra salg, udstedelse eller annullering af egne aktier i resultatet. Vederlag, der er modtaget ved afhændelse af egne aktier, skal indregnes som en egenka-

pitalbevægelse. Virksomhedens beholdning af egne aktier skal fremgå særskilt i balancen eller i noterne, jf. IAS 1, *Præsentation af regnskaber*. Derudover skal virksomheden oplyse, om egne aktier er anskaffet fra nærtstående parter, jf. IAS 24, *Oplysning om nærtstående parter*.

Renter, udbytter, tab og gevinster

For finansielle instrumenter, der er indregnet som forpligtelser, skal renter, udbytter, tab og gevinster indregnes i resultatet. Udbetaling af udbytte fra virksomhe-

dens aktier skal ikke omkostningsføres, men indregnes som en egenkapitalændring efter fradrag af eventuelle tilknyttede skattemæssige fordele.

Egenkapitalomkostninger

Omkostninger, der er knyttet direkte til egenkapitaltransaktioner, skal behandles som et fradrag i egenkapitalen efter fradrag af eventuelle tilknyttede skatte-

mæssige fordele. Dette gælder fx generelt for omkostninger ved udstedelse af nye aktier eller anskaffelse af egne aktier.

Modregning

Finansielle aktiver og forpligtelser skal modregnes, når og kun når følgende betingelser begge er opfyldt:

1. Der er en juridisk ret til modregning. Den juridiske modregningsret skal være aktuel og må derfor ikke afhænge af fremtidige begivenheder som fx misligholdelse, insolvens eller konkurs.
2. Virksomheden har til hensigt at nettoafregne eller realisere aktivet og indfri forpligtelsen på samme tidspunkt. Bruttoafregning, som ikke sker på samme tidspunkt, kan dog i særlige tilfælde opfylde betingelserne for modregning, hvis afviklingen for virksomheden resulterer i en pengestrømsmæssig nettoafregning.

IFRS 7, *Finansielle instrumenter: Oplysninger* indeholder bestemmelser vedrørende oplysning om modregning af finansielle aktiver og forpligtelser.

